

10

LUKU

**YHTEISTYÖ
AMMATTILAISTEN
KANSSA**

10.1 Aluksi

Tässä luvussa käsitellään vertaistukihenkilöiden ja ammattilaisten välistä yhteistyötä. Luvussa keskitytään siihen, miten rakentaa tasavertainen ja kunnioittava kumppanuus sekä siihen millaisia rooleja yhteistyössä voi olla. Luvussa pohditaan myös sitä, millaista tukea vertaistukihenkilöt odottavat ammattilaisilta ja miten toimia, jos yhteistyössä tulee haasteita.

10.2 Tavoitteet

- Oppia mitä hyvä yhteistyö on vertaistukihenkilöiden ja ammattilaisten välillä.
- Harjoitella luottamuksen ja vuorovaikutussuhteen syntymistä.
- Saada tietoa siitä mitä vastuita ja velvollisuuksia ammattilaisilla on.
- Ymmärtää miten asunnottomuutta kokeneet ihmiset hyötyvät vertaistukihenkilöiden ja ammattilaisten yhteistyöstä.

10.3 Valmennuksen kulku

KESTO

2,5 tuntia + tauot

TARVITTAVAT MATERIAALIT

- ATL Valmentajan käsikirja
- Vertaistukihenkilön käsikirja (sisältää tehtäviä)
- Erikokoisia papereita, kartonkia, kyniä, tusseja, post it lappuja jne.
- Fläppitaulu tai vastaava
- Mahdollisesti tarvittavat:
  - Power Point -esitykset sisällöstä
  - Tietokone
  - Projektori

KESKEISET SISÄLLÖT

- ATL Valmentajan käsikirja, Luku 3, Vertaistukihenkilön ja ammattilaisten yhteistyö
- Vertaistukihenkilön käsikirja, Luku 10, Yhteistyö ammattilaisten kanssa

ALOITUS

Esittele osiossa läpikäytävät aiheet osallistujille lyhyesti. Tehkää “jäänmurtaja-tehtävä”. Erilaisia kysymyksiä löydät [täältä](#).

TEHTÄVÄ 1	Toiveet yhteistyölle ammattilaisten kanssa
KESTO	30 min
MATERIAALIT	
TEHTÄVÄN KULKU	<p>Osallistujille jaetaan post-it-lappuja ja kyniä. Heitä pyydetään kirjoittamaan post-it-lappuihin asioita, joita he pitävät tärkeinä ja kokevat tarvitsevänsä työskennellessään ammattilaisten kanssa. Pyydä osallistujia kirjoittamaan aina yksi asia yhteen lapuun.</p> <p>Voitte hyödyntää seuraavia teemoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuorovaikutus ja keskinäinen suhde - Työajat ja -olosuhteet - Työskentely tiimissä ja organisaatiossa - Hyvinvointi ja työturvallisuus <p>Seuraavaksi kaikki post-it-laput järjestellään isolle paperille tai taululle. Jos työskentelyssä on käytetty ylläolevia teemoja, ryhmitellään laput teemojen mukaan. Jos osallistujat ovat kirjoittaneet ajatuksensa ylös vapaasti, valmentaja voi ryhmitellä samoja aiheita sisältävät laput omiksi ryhmikseen.</p> <p>Käykää laput läpi ja keskustelkaa yhdessä tarpeista joita ryhmältä nousi.</p>

TEHTÄVÄ 2	Lucasin tarina
KESTO	30 min
WORKSHEET REFERENCE	Lucasin tarina
TEHTÄVÄN KULKU	Tutustukaa Lucasin tarinaan pienissä ryhmissä ja vastatkaa tarinassa oleviin kysymyksiin. Käykää lopuksi kysymykset läpi koko ryhmän kesken. Voit halutessasi muokata ja lisätä uusi kysymyksiä.

TEHTÄVÄ 3	SWOT analyysi – yhteistyö ammattilaisten kanssa
KESTO	40 min
MATERIAALIT	Luku 10, tehtävä 1
TEHTÄVÄN KULKU	<p>Esittele SWOT-analyysi osallistujille. Jaa osallistujat 3-4 hengen ryhmiin ja pyydä kutakin ryhmää tekemään SWOT-analyysi.</p> <p>Tämän jälkeen SWOT-analyysit käydään läpi koko ryhmässä. Kukin ryhmä mainitsee vuorotellen muutaman asian yhdestä kohdasta kerrallaan (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat). Valmentaja ohjaa keskustelua ja pyytää muita ryhmiä kommentoimaan ja täydentämään omaa analyysiaan keskustelun perusteella.</p>

TEHTÄVÄ 4	Millainen työkaveri haluan olla?
KESTO	30 min
MATERIAALIT	Osio 10. Tehtävä 4. Millainen työkaveri haluan olla? -liite

TEHTÄVÄNKULKU

Tehtävän tarkoituksena on pohtia, millainen on hyvä työkaveri.

Katso alustukseksi video (5min):

<https://www.youtube.com/watch?v=xtcbgG4Svk0>

1. Pyydä osallistujia valitsemaan liitteestä viisi ominaisuutta, jotka kuvaavat sitä millainen työkaveri he haluaisivat ammattilaiselle olla.

Pyydä heitä sitten valitsemaan viisi ominaisuutta, joita he toivovat ammattilaisen omaavan.

2. Pyydä seuraavaksi osallistujia poistamaan kaksi itselleen valitsemistaan ominaisuuksista, jolloin jäljelle jää kolme heille tärkeintä ominaisuutta.

Pyydä heitä sitten tekemään samoin niiden ominaisuuksien osalta, joita he toivovat ammattilaisten omaavan.

Tämän jälkeen jokainen kertoo mitkä ominaisuudet jäivät jäljelle. Yhteistä keskustelua voidaan käydä esim. seuraavien kysymysten pohjalta:

- Miksi valitsit juuri nämä ominaisuudet?
- Valitsitko ammattilaiselle samoja ominaisuuksia kuin itsellesi?
- Mistä luovuit ja miksi?

OSION LOPETUS

Osion lopuksi keskustelkaa yhdessä millaisia ajatuksia työskentelystä heräsi. Voit hyödyntää seuraavia kysymyksiä:

- 1.** Mikä on mielestäsi erityisen tärkeää yhteistyössä ammattilaisten kanssa?
- 2.** Mitä opit?
- 3.** Mikä jäi mietityttämään?

10.4 Lähteet

- Museum Hack, [The Only List of Icebreaker Questions You'll Ever Need](#), 2021
- Mind Tools, [What is SWOT analysis?](#)

10

OSA

Tehtäviä ja esimerkkejä

Accommodating a travelling **life**

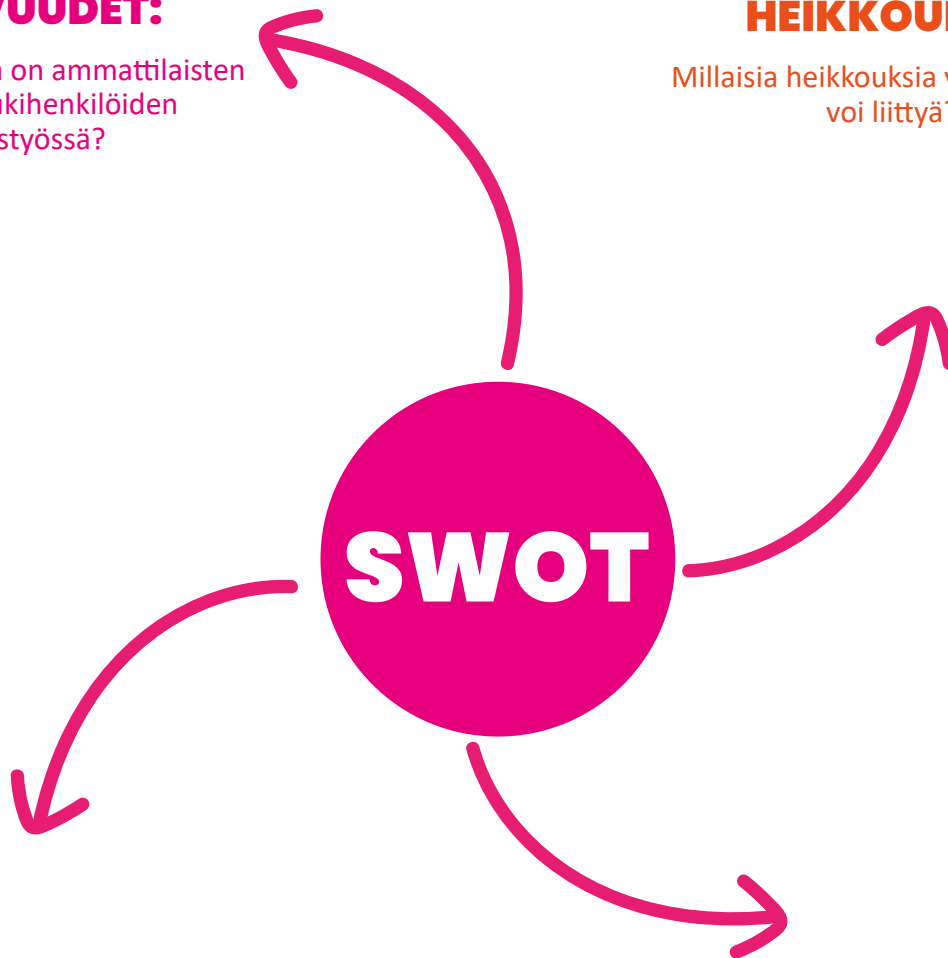
Tehtävä: Yhteistyö ammattilaisten kanssa - SWOT analyysi

VAHVUUDET:

Mitä vahvuuksia on ammattilaisten ja vertaistukihenkilöiden yhteistyössä?

HEIKKOUEDET:

Millaisia heikkouksia yhteistyöhön voi liittyä?

MAHDOLLISUUDET:

Millaisia mahdollisuuksia yhteistyössä on? Miten asiakas voi hyötyä siitä?

UHKAT:

Mitä ulkoisia uhkia yhteistyössä voidaan kohdata (esim. toiset ammattilaiset, resurssit)?

VAHVUUDET:

HEIKKOUEDET:

MAHDOLLISUUDET:

UHKAT:

Tehtävä: Millainen työkaveri haluat olla?

Valitse viisi tärkeintä ominaisuutta, jotka kuvaavat sitä, millainen työtoveri haluat olla, kirjoittamalla niiden viereen MINÄ. Valitse sitten 5 ominaisuutta, joita haluaisit työtoverillasi olevan, kirjoittamalla niiden viereen SINÄ.

Aktiivinen	Yhteistyökykyinen	Iloinen	Rauhallinen
Ihailtava	Järjestelmällinen	Ahkera	Kohtelias
Seikkalunhaluinen	Ymmärtäväinen	Avulias	Luotettava
Arvostettava	Omistautunut	Rehellinen	Kiva
Hyväntahtoinen	Helposti lähestyttävä	Toiveikas	Innokas
Lempeä	Koulutettu	Nöyrä	Kurinalainen
Rohkea	Vastuuntuntoinen	Älykäs	Antelias
Kyvykäs	Eettinen	Kekseliäs	Vilpitön
Välittävä	Jännittävä	Ystävällinen	Taitava
Hurmaava	Poikkeuksellinen	Rakastava	Vahva
Hilpeä	Huomaavainen	Uskollinen	Pohdiskeleva
Selväjätkäinen	Keskittynyt	Siisti	Tunnollinen
Nokkela	Anteeksiantava	Reilu	Utelias
Myötätuntoinen	Ystävällinen	Myönteinen	Epäitsekäs
Itsevarma	Hyväluontoinen	Luova	Viisas
Huomaavainen	Kiitollinen	Kärsivällinen	

Lucasin tarina

OSA 1

Lucas on parikymppinen. Hän kertoo asuneensa kadulla useita ja vaihtaneensa kaupunkia useita kertoja. Etsivän työn tiimi lähestyi Lucasia muutama kuukausi sitten, mutta hän on ollut melko epäluuloinen eikä ole juuri kertonut itsestään mitään henkilökohtaisia tietoja. Hän kantaa kaikki tavaransa mukanaan vaellusrepussa. Hän ei suostu jättämään niitä kenenkään valvontaan. Lucas nukkuu aina mieluummin ulkona, vaikka puistossa tai lasten leikkipuistossa kuin menisi asunnottomien palvelukeskukseen tai hätämajoitukseen.

Etsivä tiimi epäilee, että Lucasilla on mielenterveysongelmia. Muiden alueella työskentelevien ammattilaisten ja vertaistukihenkilöiden havainnot tukevat tätä epäilystä. Lucas vaikuttaa aika ajoon psykoottiselta. Työntekijät ovat yrittäneet saada Lucasia menemään lääkäriin tai asunnottomien palvelukeskukseen, josta hän voisi saada apua, mutta Lucas kieltäytyy menemästä sinne.

- Mitkä voivat olla syitä siihen, että Lucas ei halua kertoa mitään itsestään etsivän tiimin työntekijöille?
- Millaista apua Lucas tarvitsisi?
- Miten lähestyisit vertaistukihenkilönä Lucasia ja rohkaisisit häntä avautumaan ja puhumaan menneistä kokemuksistaan ja nykyisistä huolenaiheistaan?

OSA 2

Siitä on kulunut muutama kuukausi, kun sinä ja tiimisi aloititte työskentelyn Lucasin kanssa. Hän on vihdoinkin alkanut puhumaan asioista.

On käynyt ilmi, että Lucasin molemmilla vanhemmilla oli vakava alkoholiongelma ja että he olivat väkivaltaisia toisiaan ja lapsia kohtaan. Lucas sisaruksineen sijoitettiin isovanhempien luokse. Lucas ei koskaan pitänyt opiskelusta. Hänen oli vaikea keskittyä, kirjojen kirjaimet olivat epäselviä, ja opettajat suuttuivat hänelle aina, koska hän ei koskaan istunut paikallaan. Hän jätti yläasteen kesken. Myöhemmin hän hakeutui puutarha-alan ammatilliselle kurssille. Hän oli siinä hyvä, ja pääsi palkkatukityöhön kaupungin puutarhojen kunnostukseen. Hän tunsi itsensä kuitenkin edelleen yksinäiseksi ja jotenkin erilaiseksi kuin muut.

Kun hän täytti 19 vuotta, hänen isovanhempiensa kehottivat häntä etsimään itselleen asunnon ja muuttamaan pois. Palkkatukityö loppui ja Lucas alkoi käyttää päihteitä. Hän tunsi itsensä turhautuneeksi ja vihaiseksi. Hänen oli yhä vaikeampi keskittyä ja muistaa asioita ulkoa. Tietyt huumeet rauhoittivat häntä ja hän jäi niihin koukkuun. Huumeiden käyttö heikensi hänen mielenterveyttään ja lopulta hän alkoi kuulla ääniä, mikä pelotti häntä entisestään. Siinä vaiheessa Lucas lakkasi poistumasta asunnostaan. Äänet hänen päässään seurasivat häntä kaikkialle. Asiat jäivät hoitamatta ja Lucas hädettiin asunnosta. Hän jäi kadulle ilman paikkaa, jonne mennä.

Lucas hakeutui asunnottomien ensisuojaan. Hän vain nukkui siellä, nousi aamulla ylös ja lähti pois vaihtamatta sanaakaan kenenkään kanssa ja palasi vasta myöhään illalla suoraan sänkyyn. Jotkut muista yöpyjistä olivat melko aggressiivisia häntä kohtaan. Lucasia kiusattiin ja hänet ryöstettiin useaan otteeseen. Eräänä päivänä toinen yöpyjä syytti Lucasia varastamisesta. Lucas menetti malttinsa

ja hakkasi miehen huonoon kuntoon. Tämä johti pidätykseen ja siihen, että hän sai porttikiellon ensisuojaan. Hän päätti, ettei koskaan enää mene ensisuojaan, ei tähän eikä mihinkään muuhunkaan.

Tämä tapahtui muutama vuosi sitten. Sen jälkeen Lucas on muuttanut useaan otteeseen kaupungista toiseen.

Kysymyksiä pohdittavaksi

- 1.** Millaista apua Lucas tarvitsee juuri nyt?
- 2.** Mikä voisi auttaa Lucasia ottamaan vastaan apua ammattilaisilta?
- 3.** Luuletko, että vertaistuesta voisi olla Lucasille apua tässä vaiheessa? Jos kyllä, millä tavoin?
- 4.** Mitä konkreettisia asioita voisit tehdä auttaaksesi Lucasia?

Accommodating a travelling **life**

10

Luvun loppu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

